

5BE-P08: การประเมินคุณภาพงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

Assesment for Quality of Financial Statement for National Village and Urban Community Fund : A Case study Chiang Mai Province

นพรัตน์ สุขสวรรค์^{1*} และไพพนธ์ ธนเลิศโสภิต¹
Nopparat Suksawan^{1*} and Paipan Thanalerdsopit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 326 หมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ใช้ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยใช้หลักการวิเคราะห์ 5W1H กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ตรวจสอบบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 คน และ เจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ สาขา 1 จำนวน 2 คน

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความคิดเห็นต่อคุณภาพงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยรวมอยู่ในระดับน้อย สำหรับปัญหาการทำงบการเงิน พบว่า 1) ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขาดทักษะในการจัดทำงบการเงินตามหลักการบัญชี และส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านบัญชี 2) ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังขาดทักษะการใช้เครื่องมือในการทำงบการเงินผ่านระบบสารสนเทศ 3) การบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินมีการทำข้อมูลย้อนหลัง ไม่ได้ทำแบบทันทีที่เกิดรายการบัญชี 4) การจัดเก็บเอกสารทางการเงินและบัญชีไม่มีการแยกหมวดหมู่ และ 5) ผู้จัดทำบัญชีไม่สามารถดำรงตำแหน่งประจำ ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง

แนวทางการจัดทำงบการเงิน พบว่า สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ควรปรับปรุงคู่มือ จัดทำวิดีโอสอนเรื่อง การจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในสื่อโซเชียล และแบบฟอร์มการลงบันทึกบัญชีเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ควรมีบัณฑิตหรืออาจารย์อาสาในหมู่บ้านที่จบด้านบัญชี เพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชี และมีการจัดทำการอบรมเพื่อ ทบทวนการจัดทำบัญชีและการเงินอย่างสม่ำเสมอทุกปี

คำสำคัญ: งบการเงิน คุณภาพ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

Abstract

The objectives of this research were 1) To assess the quality of the village and urban community fund creation: a case study of Chiang Mai province and 2) To examine problems and guidelines in the creation of financial statement of the village and urban community funds: a case study of Chiang Mai province. The samples were 326 villages for assessment quality of financial statement through percentage, mean and standard deviation. This research used semi-structured interviews and 5W1H analysis principles to identify problems and solutions with five auditors and two officers of the national village and urban community fund. The data analysis was conducted by calculating frequency distribution and percentage to evaluate the village's quality and urban community fund creation.

¹ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

¹ Faculty of Business Administration and Liberal Arts of Rajamangala University of Technology Lanna

* Corresponding author. E-mail: nopparat_60@hotmail.com

The results were found to create a financial statement of the village and urban community funds: a case study of Chiang Mai province, the assessment of the overall opinion on the financial quality of village and urban funds was at a low level. For problems in the financial statement creation, it revealed that 1) the village and urban community fund accountant have still lacked the skills in creating financial statements according to accounting principles since the financial statements are prepared only once a year and most of them do not have basic accounting knowledge without working in regular accounting work, 2) the village and urban community fund accountant have still lacked the skills to utilize tools for creating financial statements through the Internet-based data collection system of the village and urban community funds, 3) accounting recording and financial statement creation are processed backward; not do immediately after the accounting transactions occur, 4) filing the financial and accounting documents is not classified, and 5) most accountant of the village and urban community fund have a working period of less than 1 year, especially those who are responsible for creating the financial statements, unable to hold regular positions. When replacing the board, the person responsible for creating the financial statements has been adjusted, causing discontinuous work.

Regarding the guidelines for creating the financial statements, it was found that the National Village and Urban Community Fund Office's financial statements should revise and create a handbook, video tutorials on how to create the village and urban community fund financial statements on social media. The accounting registration form with easy to understand without complexity. There should be graduates or volunteer teachers in the village who have graduated accounting to appoint consultants for advising, and there are training to review how to create regular accounting and finance annually.

Keywords: Financial Statement, Quality, Village and Urban Community Fund

บทนำ

การพัฒนาประเทศโดยมุ่งแก้ไขปัญหาคความยากจนทำให้ประชาชนอยู่ดีมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของรัฐบาลในทุกประเทศ เพราะเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาประเทศให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว การฟื้นฟูเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในปี 2544 โดยรัฐจัดสรรงบประมาณกองทุนละ 1 ล้านบาท โดยให้ประชาชนร่วมกันบริหารจัดการกองทุนด้วยตนเอง ส่วนหน่วยงานรัฐมีหน้าที่ให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหา และเสริมสร้างกระบวนการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น และพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน โดย สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ได้วางกรอบให้นำเงินไปใช้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) พัฒนาอาชีพ (2) สร้างงาน (3) สร้าง/เพิ่มรายได้ (4) ลดรายจ่าย (5) การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน (6) สร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และลดกู้ยืมเงินนอกระบบของประชาชน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2562)

การจัดสรรเงินจากรัฐบาลจะจัดสรรให้แก่หมู่บ้านที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการตนเอง มีโครงสร้างระบบการบริหารจัดการกองทุน โดยจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการ และดูแลเงินกองทุน ควบคุมค่าใช้จ่าย และรายงานผลการดำเนินงานกองทุน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกของกองทุน การจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทุกกองทุนจะต้องให้ความสนใจ เพราะรายงานทางการเงินที่ได้จากการจัดทำบัญชีที่ครบถ้วน และถูกต้อง จะเป็นเครื่องมือในการวัดผลการดำเนินงานทางการเงินที่แท้จริงของแต่ละกองทุน ตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ข้อ 46 47 และ 48 โดยว่าด้วยเรื่องการทำบัญชี และการตรวจสอบจัดทำสรุปผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการ และยังเป็นเครื่องพิสูจน์ความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยังมีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของแต่ละกองทุน โดยการจัดสรรจะเป็นไปตามมติที่ประชุม การคำนวณเงินดังกล่าวจะดำเนินการหลังจากที่มีการจัดทำงบการเงินเรียบร้อยแล้ว โดยทั่วไปจะเรียกว่า การปิดงบการเงิน ซึ่งจะทำให้กองทุนหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการทราบผลการดำเนินงานว่ามีกำไรหรือขาดทุน ทั้งนี้ยังเป็นมาตรฐานในการวัดศักยภาพของกองทุนเพื่อประเมินผล ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์วางแผน ควบคุม และการตัดสินใจ ในอนาคตได้ (วาทีณี ศรีมหา, 2558)

นอกจากนี้คุณภาพของงบการเงิน (Financial Reporting Quality) ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรายงานการเงิน ซึ่งงบการเงินที่สมบูรณ์จะประกอบด้วยงบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุน และงบแสดงเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน ซึ่งนักบัญชีต้องจัดทำบัญชีและงบการเงิน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน (ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี, 2558)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของงบการเงิน จึงได้ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณภาพ การจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการจัดทำงบการเงินของกองทุนภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาด้านงบการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา นโยบาย และการวางแผนในการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป

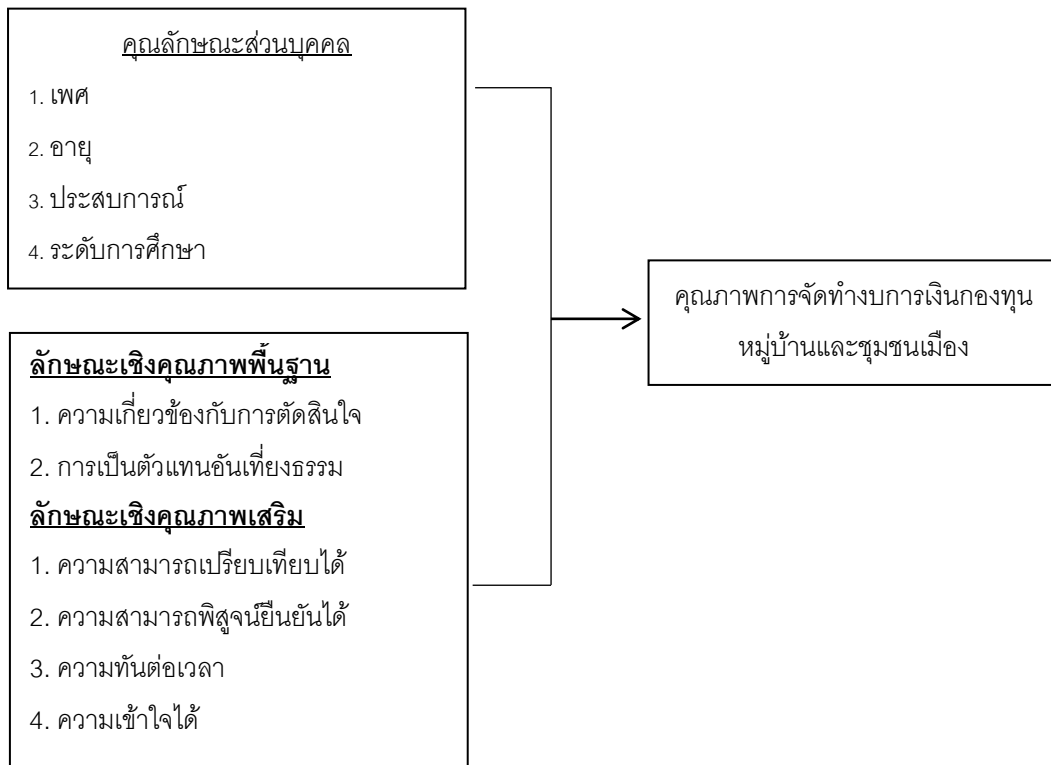
วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงในการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญและแนวทางในการพัฒนาการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) โดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง เพื่อประเมินคุณภาพการจัดทำงานการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับความสำคัญดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้จัดทำบัญชีของแต่ละกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา จังหวัด เชียงใหม่ มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 2,146 หมู่บ้าน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา 1, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งได้มาโดยกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างจากแนวคิดของเครจซี่และมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan, 1986: 345 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 199) กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และ สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนหมู่บ้านในแต่ละ ตำบลได้จำนวน 326 คน

สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผู้ตรวจสอบบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 5 คน และ เจ้าหน้าที่สำนักงาน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา 1 จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลขั้นต้นที่ได้ทำการเก็บรวบรวมจากการสังเกต (Observation) หรือ จากการสำรวจ (Survey) ในขณะที่ทำการศึกษาวิจัย (McDaniel & Gates, 2010; Tirakanan, 2008) โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงสอดคล้องกับปัญหาของงานวิจัย (Malhotra, 2007) เพื่อตอบปัญหาของงานวิจัย (นริศรา ภาควิธี และสุธนา นาคฉาย, 2561) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการขอความร่วมมือเก็บข้อมูลพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ผู้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจาก วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สถิติ หรือรายงาน (Ratchatranon, 2014) ที่ใกล้เคียง และเกี่ยวข้องเกี่ยวกับศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม จำนวน 3 คน ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาของค่า IOC รวมเท่ากับ 0.82 (Rovinelli, 1976) รวมทั้งการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach, 1990: 202-204) ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตามเกณฑ์มีค่า 0.7 ขึ้นไป แต่สำหรับงานวิจัยนี้โดยรวมทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.92 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล จำแนกเป็นเพศ อายุ ประสบการณ์ในการเป็นผู้จัดทำบัญชี กองทุนหมู่บ้าน และระดับการศึกษา โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพงบการเงิน ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ความสามารถเปรียบเทียบได้ ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ความทันต่อเวลา และความเข้าใจได้ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

ค่าเฉลี่ย 4.20 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.40 – 4.19 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.60 – 3.39 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.80 – 2.59 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.79 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ด้านปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน แบบไม่เข้มงวดและข้อคำถามในการสัมภาษณ์มีโครงสร้างหลวม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลพูดในประเด็นที่ต้องการศึกษาให้มากที่สุด เล่าเรื่องราวอย่างมีเป้าหมาย โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม จำนวน 3 ท่าน เพื่อตัดสินว่าประเด็นคำถาม มีความเหมาะสม ไม่เหมาะสม หรือไม่แน่ใจ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหา 5W1H

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน สามารถสรุปผลการศึกษได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	263	80.67
หญิง	63	19.33
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 263 คน คิดเห็นร้อยละ 80.67 และเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเห็นร้อยละ 19.33

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุน้อยกว่า 40 ปี	27	8.28
อายุระหว่าง 41- 50 ปี	123	37.73
อายุระหว่าง 51- 60 ปี	76	23.31
อายุระหว่าง 61- 70 ปี	86	26.38
71 ปีขึ้นไป	14	4.30
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี จำนวน 123 คน คิดเห็นร้อยละ 37.73 รองลงมาคืออายุระหว่าง 61- 70 ปี จำนวน 86 คน คิดเห็นร้อยละ 26.38 และมีอายุระหว่าง 51- 60 ปี จำนวน 76 คน คิดเห็นร้อยละ 23.31 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	126	38.65
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	102	31.29
อนุปริญญา/ปวส.	20	6.13
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	68	20.86
สูงกว่าปริญญาตรี	10	3.07
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มิ่ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 38.65 รองลงมาคือระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 31.29 และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 31.29 และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 31.29 และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 31.29 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

ประสบการณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	14	4.29
ตั้งแต่ 1 ปี - ไม่เกิน 2 ปี	110	33.74
ตั้งแต่ 2 ปี - ไม่เกิน 3 ปี	119	36.50
ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป	83	25.46
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการตั้งแต่ 2 ปี - ไม่เกิน 3 ปี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาประสบการณ์ตั้งแต่ 1 ปี - ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 33.74 และมีประสบการณ์ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 25.46 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงบการเงิน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สามารถสรุปได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คุณภาพงบการเงิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเห็น
1. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	2.77	0.28	ปานกลาง
2. การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม	2.80	0.29	ปานกลาง
3. ความสามารถเปรียบเทียบได้	2.54	0.27	น้อย
4. ความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้	2.79	0.29	ปานกลาง
5. ความทันต่อเวลา	2.14	0.20	น้อย
6. ความเข้าใจได้	2.15	0.21	น้อย
รวม	2.53	0.26	น้อย

จากตารางที่ 5 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพงบการเงินของผู้จัดทำบัญชีของแต่ละกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นด้านการเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมมากที่สุด (mean = 2.80, S.D. = 0.29) รองลงมาด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (mean = 2.79, S.D. = 0.29) ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (mean = 2.77, S.D. = 0.28) ด้านความสามารถเปรียบเทียบได้ (mean = 2.54, S.D. = 0.27) ด้านความเข้าใจได้ (mean = 2.15, S.D. = 0.21) และด้านความทันต่อเวลา (mean = 2.14, S.D. = 0.20) ตามลำดับ

ผลการสัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ สาขา 1 โดยใช้หลักการตั้งคำถาม 5W1H ในการแยกแยะ เพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหา กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ พิจารณาประเด็นตามหลักการวิเคราะห์ (ประณาท เทียนศรี, 2560) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์คำถามโดยใช้หลักการ 5W1H

5W1H	คำถาม	คำตอบ
Who	ใครเป็นผู้รับผิดชอบ	- ผู้จัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
What	อะไรคือปัญหา	- ผู้จัดทำบัญชีไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชี
Where	เกิดขึ้นที่ไหน	- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่
When	เกิดเมื่อไหร่	- รายงานการปิดงบการเงินประจำปี
Why	ทำไมถึงเป็นปัญหา	<p>1. ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังขาดทักษะในการจัดทำงบการเงินตามหลักการบัญชี เนื่องจากการจัดทำงบการเงินจัดทำเพียงปีละ 1 ครั้ง และ ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านบัญชี ไม่ได้ทำงานด้านบัญชีอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ</p> <p>2. ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบางคนยังขาดทักษะการใช้เครื่องมือในการทำงบการเงินผ่านระบบการเก็บข้อมูลงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแบบอินเตอร์เน็ต</p> <p>3. การบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินมีการทำข้อมูลย้อนหลัง ไม่ได้ทำแบบทันทีที่เกิดรายการบัญชี</p> <p>4. การจัดเก็บเอกสารทางการเงินและบัญชีไม่มีการแยกหมวดหมู่</p> <p>5. ผู้จัดทำบัญชีไม่สามารถดำรงตำแหน่งประจำ เมื่อเปลี่ยนคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีได้ถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง</p>
How	อย่างไร	<p>1. สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) จัดทำคู่มือ วิดีโอสอนในเรื่องการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในสื่อโซเชียล</p> <p>2. แบบฟอร์มการลงบันทึกบัญชีเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน</p> <p>3. มีบัณฑิตหรืออาจารย์อาสาในหมู่บ้านที่จบด้านบัญชี เพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชี</p> <p>4. มีการจัดทำกรอบรวมเพื่อทบทวนการจัดทำบัญชีและการเงินอย่างสม่ำเสมอทุกปี</p>

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษา คุณภาพทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษา จังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษาภรณ์ อนุพันธ์ และขวัญฤดี ตันตระบันฑิตย์ (2560) เรื่องคุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมุมมองของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่วนภูมิภาค พบว่าด้านความทันเวลามีระดับคุณภาพต่ำ เนื่องจากการบันทึกบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งใช้ระบบการบันทึกบัญชีโดยระบบมือบางแห่งบันทึกบัญชีโดยระบบคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) แต่ไม่สามารถประมวลผลข้อมูลได้ ส่งผลให้รายงานการเงินไม่ทันกาลต่อการใช้งานของผู้ใช้รายงานการเงิน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐภูมิ ตันติเศรษฐ (2558) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินและประสิทธิภาพ ในการตัดสินใจของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า การพัฒนาศักยภาพความเป็นมืออาชีพของพนักงานบัญชี และการพัฒนาระบบสารสนเทศทางบัญชีส่งผลดีต่อการจัดทำงบการเงินให้มีคุณภาพของรายงานการเงิน

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ผู้จัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังขาดทักษะในการจัดทำงบการเงินตามหลักการบัญชี ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านบัญชี ขาดทักษะการใช้เครื่องมือในการทำงานการเงินผ่านระบบการเก็บข้อมูลงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแบบอินเตอร์เน็ต การบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินมีการทำข้อมูลย้อนหลัง ไม่ได้ทำแบบทันทีที่เกิดรายการบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการเงินและบัญชีไม่มีการแยกหมวดหมู่ ผู้จัดทำบัญชีไม่ได้ดำรงตำแหน่งประจำ เมื่อเปลี่ยนคณะกรรมการ ผู้จัดทำบัญชีได้ถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติพร อินทุม (2554) เรื่องปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีสาเหตุหลักมาจากประธานกรรมการผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ขาดความรู้พื้นฐานด้านการจัดทำบัญชี เน้นการทำบัญชีตามความเข้าใจ ประกอบกับผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านการจัดทำบัญชีของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาธินี ศรีมหา (2558) เรื่องการพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือไม่มีเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชี เกษตรกรไม่กล้าบันทึกบัญชีจริงในสมุดเพราะกลัวข้อมูลผิดพลาด บันทึกบัญชีตามความสะดวกและตามความเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์เงินสดในการบันทึกบัญชี การบันทึกบัญชีล่าช้า ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และไม่สามารถตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤนาถ ศราภักย์วานิช (2555) เรื่อง คุณภาพทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลทางการเงินบัญชี และยังขาดการกำกับดูแลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด รวมทั้งขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง และกระตุ้นให้ผู้ประกอบการ SMEs มีการจัดทำงบการเงินที่มีคุณภาพ โดยมีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวดในกรณีที่มีการจัดทำงบการเงินไม่มีคุณภาพ

สรุป

จากการศึกษาการประเมินความคิดเห็นต่อคุณภาพงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าคุณภาพการจัดทำงบการเงินโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเข้าใจได้อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.15 และศึกษาปัญหาและแนวทางในการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ยังขาดทักษะในการจัดทำงบการเงินตามหลักการบัญชี ส่วนใหญ่ไม่มี

ความรู้พื้นฐานด้านบัญชี ทักษะการใช้เครื่องมือในการทำงานการเงินผ่านระบบสารสนเทศ การบันทึกบัญชีและการจัดทำงบการเงินมีการทำข้อมูลย้อนหลัง ไม่ได้ทำแบบทันทีที่เกิดรายการบัญชี การจัดเก็บเอกสารทางการเงินและบัญชีไม่มีการแยกหมวดหมู่ และประธานกรรมการที่มีหน้าที่จัดทำงบการเงินไม่สามารถดำรงตำแหน่งประจำ ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่องสำหรับข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีพัฒนาความเป็นมืออาชีพ โดยจัดทำกรอบเพื่อทบทวนการจัดทำบัญชีและการเงิน อย่างต่อเนื่องทุกปีเพื่อให้ประธานกรรมการมีความรู้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการจัดทำคู่มือ วิดีโอสอนในเรื่องการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในสื่อโซเชียล หรือมุ่งเน้นการในการสร้างระบบสารสนเทศทางการบัญชีให้ประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีที่ขึ้นทะเบียนผ่านเกณฑ์การคัดเลือกตามประกาศของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (สทบ.) เพื่อให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการจัดทำบัญชี

4. ควรมีผู้จัดทำบัญชีที่มีความรู้ หรือมีประสบการณ์ทางด้านบัญชีการเงิน ให้ปฏิบัติงานเป็นประจำ เพื่อแก้ไขปัญหาคณะกรรมการผู้จัดทำบัญชีลาออก หรือหมดวาระ

ข้อจำกัดงานวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะคุณภาพงบการเงินเพียงด้านเดียว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ศักยภาพการบริหารกองทุน กฎระเบียบ และข้อบังคับ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงิน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลจากผู้จัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีหน้าที่จัดทำรายงานงบการเงิน จึงอาจจะไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนสำหรับทุกองค์กรในประเทศไทยได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปลี่ยนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีหน้าที่ในการจัดทำงบการเงิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน และตรงประเด็นมากขึ้น รวมถึงอาจจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจในอนาคต

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำงบการเงินที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำงบการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาภรณ์ อนุพันธ์ และขวัญฤดี ตันตระกูล. (2560). คุณภาพรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมุมมองของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินสวนภูมิภาค. วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(3), 51-64.
- ณัฐวุฒิ ตันติเศรษฐ. (2558). เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของงบการเงินและประสิทธิผลในการตัดสินใจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 6(2). 20-35.
- ธิดาพร อินชุม. (2554). เรื่องปัญหาด้านการจัดทำบัญชีและการควบคุมภายในของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่(การค้นคว้าอิสระ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นริศรา ภาควิธี และสุธนา นาคฉาย. (2561). บทบาทของข้อมูลบัญชีที่มีผลต่องานวิจัยธุรกิจอย่างไร. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 16(1), 1-14.

- นฤนาถ ศรีภักย์วานิช. (2555). เรื่อง คุณภาพงบการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร, 8(2). 21-30.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี. (2558). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานการเงิน (ปรับปรุง 2558). สืบค้น 25 สิงหาคม 2562, จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/NOxolsj0qL.pdf>
- ประณาท เทียนศรี. (2560). ผลของการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W 1H ในสื่อภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการวิเคราะห์และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่าย ประถม. วารสารครุศาสตร์, 45(3), 97-108.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วาทีณี ศรีมหา. (2558). การพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 7(13), 21-32.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2561). ผลการดำเนินงานที่สำคัญ. สืบค้น 25 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.villagefund.or.th/aboutus>
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สาขา 1. (2562). รายงานพื้นที่รับผิดชอบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สาขา 1. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สาขา 1 จังหวัดเชียงใหม่.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Malhotra, N.K. (2007). *Marketing research: An applied orientation*. 5th ed. New Jersey: Pearson Education Inc.
- McDaniel, C., & Gates, R. (2010). *Marketing Research Essentials*. 7th ed. Great Britain: Burgess Science Press.
- Ratchatranon, W. (2014). *Research Techniques in Social Science*. Bangkok: Kasetsart University.
- Rovinelli, R.J. (1976). *Methods for Validating Criterion-Referenced Test Items*. สืบค้น 30 กันยายน 2562, จาก <https://scholarworks.umass.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.co.th/&httpsredir=1&article=4661&context=dissertations>.